

Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Mw. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
20 september 2021
Kenmerk
TRE/U202100764
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp

Adviesaanvraag vierde wijziging Tijdelijke regeling verkiezingen
covid-19

Geachte mevrouw Ollongren,

U hebt de VNG en de NVVB gevraagd om een reactie op het ontwerp van een wijziging van de Tijdelijke regeling verkiezingen covid-19. Het gaat om de vierde wijziging van deze regeling (hierna: ontwerpregeling). Graag maken wij van de geboden mogelijkheid gebruik om op deze ontwerpregeling te reageren.

De Wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 in verband met de afschaling van bijzondere maatregelen vanwege covid-19 bij verkiezingen (hierna: Tijdelijke wet) maakt op een aantal onderdelen nadere regelgeving nodig bij ministeriële regeling. Daartoe strekt deze ontwerpregeling. Via deze ontwerpregeling wordt ook een groot aantal modellen vastgesteld. U hebt aangegeven dat een aantal modellen (processen-verbaal) niet meer kan worden aangepast (J, K-1, K-2, N 10-1, N 11, I, II). Wij hebben in het kader van de informele consultatie over deze modellen een aantal opmerkingen gemaakt. Wij betreuren het dat die opmerkingen niet volledig in de onderhavige ontwerpregeling zijn overgenomen, zonder dat daarvoor een afdoende onderbouwing is gegeven, en dat dit ook niet meer kan worden aangepast.

Wij kunnen overwegend instemmen met de ontwerpregeling. Wel hebben wij enkele opmerkingen en vragen bij de ontwerpregeling en de modellen.

Afschaling maatregelen

In de ontwerpregeling wordt een groot deel van de bij de Tweede Kamerverkiezing geldende maatregelen met betrekking tot de hygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen in het stembureau en op locaties waar het gemeentelijk stembureau, hoofdstembureau, en centraal stembureau zitting houdt, afgeschaald. Daarbij is nadrukkelijk overwogen dat de voorgestelde

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

maatregelen zijn gebaseerd op de *huidige* stand van zaken en de *huidige* adviezen van het RIVM. Daarop afgaand kunnen wij ons in algemene zin vinden in de voorgestelde maatregelen, al hebben wij wel vragen bij enkele op dit moment gemaakte keuzes (zie hieronder). Wij hebben er ook begrip voor dat de ontwerpregeling opnieuw zal moeten worden aangepast als de epidemiologische situatie en de per 25 september a.s. van kracht zijnde maatregelen daartoe aanleiding geven.

Gegeven het feit dat de maatregelen specifiek in verband met de epidemiologische situatie rondom covid-19 worden voorgesteld, kunnen wij evenwel de opmerking in de Nota van toelichting rondom het vroegstemmen niet goed plaatsen. Aangegeven wordt (p. 7) dat de regering bij de handhaving van de mogelijkheid om vervroegd te stemmen tevens in aanmerking heeft genomen dat dit instrument ook los van de onzekere epidemiologische omstandigheden de toegankelijkheid van de verkiezing voor de kiezer in brede zin vergroot, zonder grote nadelige gevolgen voor de andere waarborgen van het verkiezingsproces, zoals de stemvrijheid en het stemgeheim. Het vervroegd stemmen kan de toegankelijkheid van de verkiezing inderdaad vergroten, maar een dergelijk argument kan niet dienen om het vervroegd stemmen bij verkiezingen *in verband met covid-19* in stand te houden. Die keuze zal enkel en alleen door de epidemiologische situatie kunnen worden ingegeven, andere argumentatie vertroebelt immers de discussie over de noodzaak wenselijkheid van deze maatregel. We verzoeken u daarom de Nota van toelichting hierop aan te passen.

Tijdig duidelijkheid maatregelenpakket gemeenteraadsverkiezingen 2022

Voorts blijven wij er aandacht voor vragen dat tijdig duidelijk moet zijn welke maatregelen van kracht zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022. Én welke concrete uitwerking gemeenten daaraan moeten geven, zodat gemeenten aan de hand daarvan tijdig met de voorbereidingen van deze verkiezingen kunnen starten. Gemeenten hebben naar aanleiding van de ervaringen met de Tweede Kamerverkiezing aangegeven dat er een termijn van minimaal drie maanden moet worden gehanteerd waarbinnen geen wijzigingen in het proces meer worden doorgevoerd. Dit is ook in de Verkiezingsagenda 2030 opgenomen. Deze termijn is nodig om te voorkomen dat de gemeenten, zoals het geval was bij de Tweede Kamerverkiezing, kort voor de verkiezingen met last minute en fundamentele wijzigingen van het verkiezingsproces te maken krijgen. Wat dat betreft wordt de onderhavige ontwerpregeling nu heel laat in het proces ter consultatie voorgelegd. We vragen daarom deze termijn van minimaal drie maanden wel in acht te nemen bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022.

Artikel 5 (Maatregelen m.b.t. persoonlijke beschermingsmiddelen)

Met de wijziging van artikel 5 komt de verplichting om in het stemlokaal een mondkapje/mondneusmasker te dragen, te vervallen. Dat geldt onder alle omstandigheden en daarmee ook voor het stembureaulid dat hulp in het stemhokje biedt (artikel 9 lid 5 Tijdelijke wet), terwijl deze geen 1,5 meter afstand kan houden van de kiezer. Zoals hiervoor aangegeven, wordt in de ontwerpregeling uitgegaan van de *huidige* stand van zaken en de *huidige* adviezen van het RIVM. De vraag is daarom waarom ervoor is gekozen om de verplichting om een mondneusmasker te dragen door de kiezer en het stembureaulid bij het bieden van bijstand in het stemhokje, ook te laten vervallen. Op dit moment is het dragen van een mondkapje in sommige situaties immers wel verplicht, omdat daar niet altijd de 1,5 meter afstand kan worden gehouden (zoals in het OV). Wij verzoeken u daarom de afschaffing van deze maatregel te heroverwegen en te bezien of het niet beter is om ter bescherming van kiezer en stembureaulid bij het bieden van bijstand voor beide personen voor te blijven schrijven om een mondneusmasker te dragen.

Artikel 11e en 11k (hygiënemaatregelen en persoonlijke beschermingsmiddelen bij zitting gemeentelijk stembureau)

Geregeld is dat bij de openbare, fysieke, zitting van het hoofdstembureau en het centraal stembureau voldoende afstand wordt aangebracht tussen de leden en de andere aanwezige personen (artikelen 11f en 11h). Een dergelijke bepaling is niet opgenomen voor de openbare zitting van het gemeentelijk stembureau voor vervroegd stemmen en het gemeentelijk stembureau voor het experiment centraal tellen. Voor ons is niet op voorhand duidelijk waarom het niet nodig is de regel van het houden van 'voldoende afstand' voor de laatste bedoelde zittingen te hanteren, terwijl deze regel - op dit moment – wel wordt voorgeschreven voor de zittingen van het hoofdstembureau en het centraal stembureau. We verzoeken u hieraan aandacht te besteden in de Nota van toelichting.

Modellen A, C-1, C-2, C-4

In deze modellen wordt aangegeven dat “mogelijk de gezondheidscheck na het drukken nog [is] veranderd in verband met ontwikkelingen rond het coronavirus. Kijk voor de meest actuele gezondheidscheck op...” We adviseren op het model te zetten op welke website de actuele gezondheidscheck staat. Dit zal immers een landelijke website zijn. Voorts is het begrijpelijk dat het model na het drukken kan veranderen, omdat de epidemiologische omstandigheden rondom het coronavirus wijzigen. Wij vragen ons echter af of een dergelijke wijziging niet in de ontwerpregeling zelf moet worden neergelegd. We verzoeken u hierop in te gaan in de Nota van toelichting.

Model G-1 (Elektronisch verzoek om bij volmacht te stemmen) en G-2 (Verklaring gemachtigde volmachtstem)

Onder punt 1 in deze modellen is aangegeven voor welke verkiezingen een kiezer een elektronisch verzoek kan indienen om bij volmacht te stemmen c.q. voor welke verkiezingen de machtiging geldt. Hier zijn alle verkiezingen genoemd die onder de Kieswet vallen. Wij zijn voorstander van het langs elektronische weg indienen van een verzoek om bij volmacht te kunnen stemmen. Wij vragen ons evenwel af wat de juridische grondslag is voor het opnemen van alle genoemde verkiezingen (anders dan de aanstaande herindelingsverkiezingen). Immers, het elektronisch kunnen indienen van het verzoek is op dit moment niet structureel in de Kieswet vastgelegd, maar heeft een plaats in de Tijdelijke wet gekregen (artikel 16). Deze Tijdelijke wet kent een beperkte werkingsduur en vervalt op 1 januari 2022. Het is dan ook onduidelijk op grond van welke wettelijke basis het elektronische verzoek bij andere verkiezingen dan de aanstaande herindelingsverkiezingen kan worden gedaan en of en zo ja, waarom daarop in het model kan worden vooruitgelopen. Wij verzoeken u te bezien of deze opsomming van verkiezingen in het model in stand kan blijven en het model hierop zonedig aan te passen.

Wij verzoeken u bovenstaande punten bij de verdere behandeling van de ontwerpregeling te betrekken.

Met vriendelijke groet,

VNG

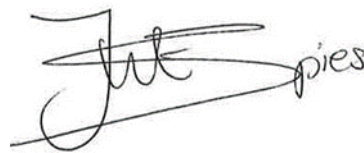
mr L. Geluk
Algemeen directeur

NVVB

S. Rijdsijk
Voorzitter

NGB

L. Spies
Voorzitter